

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 2
2006

За редакцією Петра Кононенка

КИЇВ – 2006

У К Р А Ї Н О З Н А В С Т В О

Номер 2
2006

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – Науково-
дослідний інститут
українознавства
Міністерства освіти і
науки України

The founder is the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute of the
Ministry of Education and
Science of Ukraine

Видає Науково-дослідний
інститут українознавства
(раз на три місяці)

Published once in three
months by the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute

Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО,
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

The chief editor
Petro KONONENKO,
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

Заступник головного
редактора Тарас КОНО-
НЕНКО, заступник дирек-
тора Інституту з наукової
роботи, доцент, кандидат
філософських наук

Assistant of the chief edi-
tor Taras KONONENKO,
deputy director of Institute
on scientific work, candydat
nauk, dotsent

Відповідальний секретар Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

Бандура Г.Г. Бугров В.А., **Курас І.Ф.**, Лукашенко В.В.,
Наливайко С.І., Придатко Т.О., Ренке Т. Л.,
Солдатенко В.М., Сніжко В.В., Токар Л.К., Фігурний Ю.С.,
Шкрібляк П.В., Ярошинський О.Б., Ятченко А.Д.

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано Вченою радою Науково-дослідного
інституту українознавства Міністерства освіти і
науки України (протокол №25 від 19.05.2006 р.)

Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 494-13-30
www.rius.kiev.ua
e-mail: journal@rius.kiev.ua
електронна версія журналу за адресою:
http://www.ualogos.kiev.ua

©Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України, 2003

КОНОНЕНКО П. П. – голова колегії

Барабаш С.Г., доктор філологічних наук, професор
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баранівський В.Ф., доктор філософських наук,
професор
Бичко І.В., доктор філософських наук, професор
Болюбаш Я.Я., доцент, директор Департаменту
вищої освіти МОН України
Горський В.С., доктор філософських наук, професор
Гуржій А.М., доктор технічних наук, професор,
академік АПН
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних
наук, професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, про-
фесор
Жебровський Б.М., кандидат педагогічних наук
Ідзьо В.С., доктор філософських наук, академік
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Любар О.О., доктор педагогічних наук, професор
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Колодний А.М., доктор філософських наук,
професор
Кононенко Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Майборода В.К., доктор педагогічних наук, про-
фесор
Мокренко А.Ю., професор національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, про-
фесор
Недюха М.П., доктор філософських наук,
професор
Ничкало Н.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Ніколаєнко С.М., кандидат педагогічних наук
Погрібний А.Г., доктор філологічних наук, професор
Погребенник В.Ф., доктор філологічних наук,
професор
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Сазоненко Г.С., кандидат педагогічних наук
Свіженко В.О., доктор біологічних наук
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Толстоухов А.В., доктор філософських наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Шевченко В.І., доктор філософських наук, професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук
Яцків Я.С., доктор фізико-математичних наук,
професор, академік НАН України

*Редакція залишає за собою право на мовности-
лістичне редагування рукописів і передруків відпо-
відно до норм чинного Правопису, яке не змінює
позиції автора. Наукові статті в галузі історичних
наук зараховуються як фахові згідно з постановою
Президії ВАК від 10.12.2003 року № 2-05/10, нау-
кові статті в галузі філософських наук зараховують-
ся як фахові згідно з постановою Президії ВАК від
8.06.2005 року № 4-05/5*

*Автор несе відповідальність за фактичний вик-
лад матеріалу*

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П., Кононенко Т. Вірити в силу духу і в свій народ..... 6

АКАДЕМІКУ ПЕТРУ КОНОНЕНКУ – 75

Вітання співробітників НДІУ..... 10
Вітання МОН України..... 16
Вітання Голови Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин ВР..... 17
Присвячується Великому Вчителю..... 18
Мушкетик Ю. З роси і води тобі, Петре!..... 23
Плачинда С. Народжений для Слова..... 24
Хоменко О. Українські екслібриси Петра Кононенка..... 28

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Пасемко І. Академіку Миколі Мушинці – 70..... 42
Данилюк-Кульчицька О. Микола Мушинка – видатний словак та великий українець..... 46
Мінченко Т. Юрій Федькович – народолюбець... 49
Лопушанська Г. Галичина у житті Софії Русової... 51
Пригоровський В. Фольклорист Олександр Малинка..... 54
Пасемко І. Іван Франко – кандидат на здобуття Нобелівської премії в 1916 році..... 62
Борисенко В. Петро Одарченко – видатний представник світового українства..... 64
Бевз Т. Орієнтир історика – “це приклад особистостей, життя і діяльність яких випало досліджувати” (до 60-річчя від дня народження професора Валерія Солдатенка)..... 68
Тишко Ф. Від перса Абу Алі Ібн Сіні до українського Степана Руданського – дорога в 1200 літ..... 70

Розділ II ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Шевченко В. Українська філософія в структурі українознавства..... 76
Науковий інструментарій українознавця..... 85
Шкрібляк П. Історія Гуцульщини XIV–XVIII ст. у працях Івана Крип'якевича..... 93
Ідзьо В. Українознавство як функціональна та невід'ємна складова прикладної лінгвістики..... 97
Хоменко О. “Державницько-особистісний симфонізм українського письменства Києво-Руської доби: наприпочатку “Великого кола”..... 101
Тарасов А. Формування вірнопідданських почуттів серед учнівства Півдня України (2-а половина XIX ст.)..... 106
Печеранський І. Категорія “культури” в історико-філософському українознавстві..... 110
Лещук Є. “Літопис Самовидця” як українознавче джерело..... 113

Розділ III ОСВІТА

Козлов А. Школи мислення й пам'яті в Україні..... 118
Сазоненко Г. Хто, як не ми, зведе і захистить блакитні вежі золотого Слова..... 123
Кучинський М. Формування національної свідомості молодших школярів засобами казок Василя Сухомлинського..... 127
Тетерина-Блохин Д. Готфрід Йоган Гердер – визначний німецький мислитель (літературна діяльність)..... 129

Розділ IV МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Ермоленко С. Поетичне слово Ліни Костенко... 140
Погрібний А. Жива душа Донбасівського краю.. 144
Фігурний Ю. Сучасний стан і перспективи розвитку української мови на теренах України у XXI ст..... 153
Наливайко С. Князівське ім'я Ізяслав та українське прізвище Ідзьо на індоарійсько-угорському тлі... 161
Гривко А. Проблема мовної освіти в пострадянському просторі (на прикладі України, Словаччини, Білорусі та Литви)..... 168
Козирський В., Маловічко О. Чи можна визначити мову носіїв трипільської культури?..... 173
Пономаренко А. Мовні пріоритети молодих літераторів..... 181

Розділ V УКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА

Джон Гербст про дипломатію і не лише про неї... 184
Недюха М. Соціальний порядок як атрибут політичної системи українського суспільства..... 186
Степико М. Консолідація українського суспільства: феномен та чинники..... 189
Сніжко В. Українці мають керуватися лише загальноукраїнським часом..... 193
Шкрібляк П., Зеленчук І., Зеленчук Я. Визначні місця Верховинщини..... 201
Марушевський Г. Ідея збалансованого (сталого) розвитку як чинник консолідації українського суспільства..... 207
Прутько С. Механізми політико-правового забезпечення екобезпечного розвитку України..... 211

Розділ VI УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Коротя-Ковальська В. Український музично-пісенний фольклор та народна обрядова традиція в українознавстві..... 220
Литвин Ю. Шевченко-офортист..... 226
Чмільова С. Значення бібліотеки для культурного розвитку села в період демократизації..... 231
Тишко Ф. Пісня як світогляд нації..... 234

Розділ VII УКРАЇНА – ЕТНОС

Баран В. Слов'яни і навколишній світ.....	238
Ятченко В. Обряд як фактор людської екзистенції та консолідації соціальних груп.....	240
Отрошко Л. Феномен природи у світобаченні українців.....	245
Шостак М. Відображення в українській історіографії ролі Київської Русі у становленні державності ХХ ст.....	253
Чирков О. Концентр “Україна-етнос” у проекті наукового енциклопедичного понятійно-термінологічного словника-довідника “Українознавство”.....	261
Мулява В., Мулява Я. ...Пізнаймо правду – і правда нас вільними зробить... Феноменологія духу українства... в козацтві: пройдешне, сучасне та прийдешне.....	270

Розділ ІХ УКРАЇНА І СВІТ

Чередниченко О. Україніка у франкомовному світі.....	284
Галько О. Українські громади в Іспанії (соціальні здобутки четвертої хвилі еміграції).....	287
Карпенко С. Українська діаспора в Чеській Республіці: досягнення та проблеми сьогодення.....	292
о. Сапунко О. Роль церкви у збереженні духовних, моральних і національних вартостей українського соціуму.....	294
Жеребецький Ю. Писанка з Канади.....	297

Якімова А. Гложенський монастир Св. Георгія Победоносця – загадкова перлина болгарського середньовіччя.....	300
Сербін С. Українці в Австралії.....	304
Ісаєва Н. Основні форми рецепції української літератури в Китаї.....	313
Голованчук О. Великодні дзвони у Павлодарі... 319	
Найденко Л. Добрий-Вечір – 2006.....	320
Жеребецький Ю. Освітні зв'язки з Україною.....	322

Розділ Х РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ, КОНКУРСИ

Семенюченко О. Презентація книги Петра Кононенка “Національна ідея, нація, націоналізм”.....	332
Крижанівська В. Всеукраїнський конкурс з українознавства для учнів загальноосвітніх навчальних закладів України завершено.....	334
Благочестиві, або Провінційне фарисейство (розмова з письменником Олегом Черногузом з нагоди виходу в світ семитомного видання його творів) ..	336
Рецензія на монографію кандидата історичних наук Л.В.Ковпак “Соціально-побутові умови життя населення України в другій половині ХХ ст. (1945-2000 рр.)”.....	343
Руденко С. Поезія.....	345
Горlach Л. Поезія.....	347
Ярошинський О. У Науково-дослідному інституті українознавства (інформація про наукову роботу за 2005 рік).....	348
Пасемко І. Не стало Петра Одарченка (20.08.1908–12.03.2006).....	362
Пам'яті Олександра Опанасовича Любара.....	365